QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)

MAĠISTRAT

DR RACHEL MONTEBELLO B.A. LL.D.

Rikors Numru : 199/2019 RM

Clint Zammit

-Vs-

Keith Carabott

Illum, 6 ta' Frar 2023.

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors ipprezentat minn Clint Zammit fir-Reġistru ta' din il-Qorti nhar it-18 ta' Settembru 2019 fejn talab lil din il-Qorti tikkundanna lill-konvenut, Keith Carabott, is-somma ta' disat elef Euro (€9,000), piu' imgħaxijiet legali, u dan rapprezentanti l-valur tax-xogholijiet ta' moghdija ta' elettriku , drenagg, kisi, gypsum u xoghol iehor ancillary fil-fond bin-numru 180, Censu tal-Kafe`, Triq Santa Lucija, il-Belt Valletta, ghal liema xogholijiet ghadu ma thallasx.

Jigi dikajrat illi din is-somma ma teccediex il-kompetenza ta' din l-Onorabbli Qorti; il-konvenut inġunt għas-subizzjoni.

Bl-ispejjeż u l-imgħaxijiet relattivi, inklużi dawk tal-ittra uffiċjali tal-ewwel (1) ta' April tas-sena elfejn u dsatax (2019) (Dok. A)[1].

Rat ir-Risposta ppreżentata mill-konvenut, Keith Carabott, fil-1 ta' Novembru 2019 fejn ġie eċċepit :-

1. Illi t-talba rikorrenti hija eċċessiva billi l-valur tax-xogħlijiet esegwiti huwa ferm oltre il-valur fuq is-suq lokali relattiv ghall-istess tip ta' xogħlijiet.

2. Illi t-talba rikorrenti hija wkoll eċċessiva billi r-rikorrenti naqas milli jieħu in konsiderazzjoni pagamenti li diġa' ġew imħallsa mill-esponent għax-xogħolijiet li tagħhom qiegħed jintalab il-ħlas.

3. Illi din il-kawża saret inutilment u għalhekk il-konvenut m'għandux ibati l-ispejjez ġudizzjari, dana billi huwa dejjem wera li kien lest iħallas għax-xogholijiet reżi bi prezz raġjonevoli li jirrifletti il-valur tax-xogħol fuq is-suq lokali iżda mhux bi prezz eċċessiv kif qiegħed jitlob ir-rikorrent. Infatti l-intimat talab diversi drabi lir-rikorrent sabiex jiġi inkarigat perit bi qbil bejn il-partijiet bil-għan li jiġi valutat ix-xogħol rez u wara li jiġu mnaqqsa l-pagamenti li saru mill-istess esponent isir il-ħlas tar-rimanenti bilanċ dovut; liema talba ġiet miċħuda mir-rikorrent. Ir-rikorrent qiegħed jipprova jarrikkixxu ruħhu inġustament a skapitu tal-intimat.

Illi minghajr preġudizzju għas-suespost, fit-talba tiegħu r-rikorrent naqas milli jieħu inkonsiderazzjoni l-fatt illi x-xoghol kollu li tiegħu qiegħed jintalab il-ħlas sar flimkien u bl-ghajnuna tal-esponent.

Salv eċċezzjonijiet oħra.

Semgħet ix-xhieda ;

[1] Din l-ittra uffiċjali mandankollu, qatt ma ġiet esebita fl-atti tal-kawża.

Rat il-provi kollha kif ukoll id-dokumenti kollha esebiti ;

Rat illi b'digriet tal-14 ta' Ottubru 2021, ħatret lill-Perit Valerio Schembri bħala perit tekniku bl-inkarigu li jieħu konjizzjoni tax-xhieda u l-provi li diġa' tressqu mill-partijiet senjatament iżda mhux limitatament, Dok. CZ1 (fol. 29) u jekk meħtieġ iżomm aċċess fuq il-post u jirrelata lill-Qorti bi stima tar-rata tal-ħlas tax-xogħol li l-attur qed jitlob il-ħlas tagħhom;

Rat ir-relazzjoni tal-Perit Tekniku u semgħetu jixhed fis-seduta tas-26 ta' Settembru 2022;

Semgħet it-trattazzjoni orali tal-abbli difensuri tal-partijiet fis-seduta tat-12 ta' Jannar 2023;

lli l-kawża ġiet imħollija għal-lum għas-sentenza;

Rat l-atti kollha;

Ikkunsidrat ;

Din hija azzjoni għall-ħlas tal-prezz ta' diversi xogħolijiet li ġew eżegwiti mill-attur fuq inkarigu tal-konvenut fil-fond tal-istess konvenut.

Il-Qorti tibda biex tindirizza dak li ġie sottomess mill-abbli avukat tal-konvenut fit-trattazzjoni illi t-talba kif impostata fir-Rikors promotur hija monka għaliex fil-waqt illi l-attur qed jitlob il-ħlas tal-prezz ta' xogħolijiet li ġew eżegwiti fil-fond "180, Censu tal-Kafe', Triq Santa Luċija, il-Belt Valletta", effettivament il-provi juru li x-xogħolijiet saru ġewwa l-fond 101, Triq Santa Luċija, Valletta. Il-Qorti rat il-provi u fil-fatt huwa minnu u hemm qbil illi x-xogħolijiet li wettaq l-attur saru fil-fond bin-numru 101 u mhux 180, iżda huwa daqstant minnu illi l-fond fejn saru x-xogħolijiet

mertu ta' din il-kawża jismu Ċensu tal-Kafe u qatt ma kien hemm ebda ekwivoku dwar dan u meta xehed permezz ta' Affidavit, il-konvenut imkien ma għamel referenza għall-fond bin-numru 101. Għall-kuntrarju, iż-żewġ partijiet dejjem irreferew għall-fond in kwistjoni bħala Ċensu tal-Kafe' jew il-pizzeria.

Hawnhekk ikun opportun li l-Qorti tfakkar ukoll illi fil-ġurisdizzjoni inferjuri tagħha, anke jekk it-talba mfissra fir-Rikors promotur ma tiġix ippruvata, hija tista' tiddeċiedi fuq jedd ieħor li jiġi ppruvat għalkemm dan il-jedd l-ieħor ma jkunx jidħol sewwa fit-talba oriġinali kif imfisser fl-att promotur tal-azzjoni[2]. Tqis għaldaqstant illi anke jekk l-attur talab għall-ħlas ta' xogħol imwettaq fi fond partikolari iżda jirriżulta illi dan ix-xogħol twettaq fi fond b'numru differenti u l-attur jipprova li għandu jedd għal ħlas għal xogħol imwettaq f'dan il-fond l-ieħor, hija tista' xorta waħda tiġġudika fuq dan il-jedd tal-aħħar.

Il-Qorti tħoss li għandha tosserva wkoll, in konklużjoni, illi kif huwa risaput, eċċezzjoni bħal din ma tistax titressaq bħala argument jew sottomissjoni waqt it-trattazzjoni finali, sabiex b'hekk il-parti l-oħra tiġi rinfaċċata f'daqqa waħda b'kwistjoni mingħajr l-opportunità li tirribattiha. Il-konvenut ma ressaq ebda eċċezzjoni fir-rigward fir-Risposta tiegħu għar-Rikor promotur u l-Qorti tqis li l-attur ma kellux jiġi sorpriż b'dan il-mod b'kwistjoni li setgħet iġġib fix-xejn l-azzjoni tiegħu mingħajr l-opportunita' li jirribattiha jew jitlob il-korrezzjoni opportuna.

Għalhekk, fil-qies ta' dak kollu kkunsidrat, il-Qorti mhijiex sejra tieħu ta' din l-eċċezzjoni mressqa waqt it-trattazzjoni u sejra tiskartaha.

L-attur, Clint Zammit, xehed[3] illi kien impjegat mill-konvenut fuq bażi *part-time* bħala wejter ġewwa bar, San Paolo Naufragio, fejn kien jitħallas €5.00 fis-siegħa iżda jagħmel ukoll xogħol ta' *handyman*. Il-konvenut kien talbu biex jagħmel xogħol ta' dawl u ilma, madum u mogħdija ta' katusi ġewwa l-fond 101, Triq Santa Luċija, il-

---

[2] Artikolu 213 tal-Kap. 12.

[3] Xhieda tat-23 ta' Jannar 2020 u kontro-eżami 4 ta' Novembru 2020.

Belt Valletta, liema fond il-konvenut kien ser joperah bħala pizzeria. Kien beda x-xogħolijiet fi Frar 2018 u kien jaħdem kuljum mit-Tnejn sas-Sibt ġurnata sħiħa, anke tnax-il siegħa f'ġurnata, ħlief għal xi ġurnata jew tnejn meta kienu qed jistennew il-madum. B'kollox dam erba' xhur jaħdem f'dan il-fond fejn qala' l-madum u t-torba eżistenti, waħħal plakek u għamel diversi xogħolijiet oħrajn.

L-attur ikkonferma illi huwa applika rata għall-*mano d'opera* ta' €20 fis-siegħa jew ċirka €120 kuljum filwaqt li l-konvenut kien ħallas għall-materjal kollu. Ikkonferma li l-konvenut ma kienx talbu jagħtih stima preventiva tal-prezz tax-xogħolijiet u kien qallu biex jagħmel dak kollu li kien hemm bżonn isir u qallu wkoll "*agħmilli l-aqwa*". Iżda meta beda għaddej iż-żmien u l-ispejjeż kienu qed jiżdiedu, l-attur talab lill-konvenut biex jgħaddielu pagament biex ikun jista' jħallas l-ispejjeż iżda l-konvenut qatt ma ħallsu: kien jgħidlu biex itih ċans ħalli jaqla' ftit flus.

L-attur ikkonferma li l-konvenut kien ħallsu l-ammonti li jidhru fid-dokument CZ3[4], bejn Lulju u Ottubru 2018 liema somom inkitbu mill-konvenut innifsu u jirrappreżentaw il-paga għax-xogħol li ħadem *part-time* fil-bar: fisser illi wara li tlestew ix-xogħolijiet fil-pizzeria, huwa baqa' jaħdem fil-bar tal-konvenut. Xehed illi l-pagamenti għax-xogħol *part-time* dejjem kienu jsiru b'mod erratiku mill-konvenut iżda ġeneralment kien iħallsu kull ġimgħa jew ġimagħtejn. Hu ma kienx naqqas il-pagamenti li rċieva bejn Lulju u Ottubru 2018 mill-kont tax-xogħolijiet (Dok. CZ1), għaliex dawn kienu jirrappreżentaw ħlasijiet għax-xogħol li ħadem *part-time* fil-bar; fil-fatt, il-konvenut qatt ma tah pagament speċifikatament akkont tax-xogħolijiet li kien qed jaħdem fl-istabbiliment. Qal illi fil-fatt, fl-aħħar mill-aħħar, ma baqax jaħdem mal-konvenut fil-bar u m'għandux pendenzi mal-konvenut in konnessjoni mal-impieg *part-time* għaliex għal dan ix-xogħol il-konvenut kien ħallsu kollox.

L-attur xehed illi eventwalment, wara diversi xhur li x-xogħol kien tlesta, il-konvenut kien qallu biex jagħmillu karta biex jista' jsellef mill-Bank il-flus biex iħallsu tax-xogħolijiet li wettaq fil-pizzeria. Għalhekk huwa kien ħejja lista li għalkemm hija

---

[4] Fol. 29.

intestata "*Quotation of Work*"[5] bid-data 19 ta' Frar 2018, jirrappreżenta l-kont finali tax-xogħolijiet li huwa għamel. L-attur ikkonferma illi dan il-kont ġie ffirmat mill-konvenut għaliex kien aċċettah, filwaqt li huwa kien ta kopja tal-istess kont iffirmata minnu lill-konvenut. Xehed ukoll illi l-ammont mitlub minnu f'din il-kawża jirrappreżenta l-valur tax-xogħolijiet li wettaq fl-istabbiliment il-ġdid li minnu qatt ma tħallas xejn. Ikkonferma wkoll illi l-konvenut qatt ma kellu l-ebda ilment dwar ix-xogħol li kien wettaq fil-pizzeria tant illi x-xogħol ġie ċertifikat u ġie istallat l-arloġġ tad-dawl u ilma. Fil-fatt, ftit wara li lesta x-xogħolijiet, l-istabbiliment beda jopera.

Fix-xhieda tiegħu l-attur ċaħad li l-konvenut kien qed jaħdem flimkien miegħu fuq ix-xogħolijiet fil-pizzeria u dan għaliex kien jieħu ħsieb il-ħanut ta' faċċata, għalkemm kien jiġi jara li kollox sew u kien għinu jniżżel it-terrapien il-ġdid. Jaqbel iżda, li f'Ġunju 2018 il-konvenut kien ħallsu s-somma ta' €1,750 li tissemma f'wieħed mill-messaġġi li bagħtlu l-konvenut, iżda fisser li dan il-pagament ma kienx għax-xogħolijiet fl-istabbiliment il-ġdid iżda għax-xogħol *part-time* fil-bar.

Christopher Ellul xehed[6] illi huwa kien imur jgħin lill-attur fuq l-appalt li kien qed jaħdem fil-fond tal-konvenut bl-isem Ċensu Kafe'. Qal li l-attur kien imur jaħdem f'dan il-fond regolarment minn filgħodu, iżda hu kien imur jgħinu biss wara l-ħin tax-xogħol. Ix-xogħolijiet li saru minnu u mill-attur kienu xogħolijiet tad-dawl u ilma, drenaġġ, gyspum, tibjid, tneħħija tal-madum fuq u isfel, rimi u tħaffir u kkonferma li dawn damu għaddejjin iktar minn tliet xhur u kollox kien tlesta a sodisfazzjon ta' Keith Carabott tant illi l-istabbiliment beda jopera. Ix-xhud ikkonferma wkoll li għadu ma tħallas xejn għax-xogħol li għamel u għalkemm il-konvenut dejjem kien jgħid lilu u lill-attur "*Ejjew, ngħaġġlu, ejjew inlestu ħalli nfittex inħallaskom għax għandi ntikom*", sussegwentement kien qallu li jrid jitħallas mingħand Clint Zammit.

---

[5] Dok. CZ1.
[6] Xhieda tat-13 ta' Lulju 2020.

Il-konvenut, Keith Carabott, xehed[7] illi huwa kien offra lill-attur jgħinu jlesti fond konsistenti f'żewġt ikmamar fuq xulxin li ried jiftħu bħala pizzeria bl-isem Ċensu tal-Kafe'. Kien hemm ħafna xogħol x'isir, fosthom kien jeħtieġ jinqala' l-madum u t-torba biex titqiegħed il-katusa tad-drenaġġ u kellu jsir mill-ġdid id-dawl u ilma u xogħolijiet oħrajn relatati. Qal li dawn ix-xogħolijiet, li twettqu bejn Jannar u Mejju 2018, kien għamilhom huwa stess bl-għajnuna tal-attur ħlief għat-tqegħid tal-madum li sar minn terza persuna f'Mejju 2018. Spjega illi l-attur ma kienx jaħdem kuljum fil-post u kien jaħdem fuq lantijiet oħra, għalkemm ikkonferma li dawn il-lantijiet kienu ta' ħbieb tiegħu stess u kien hu stess li kien jibgħat lill-attur biex jaqdihom. Iżda kien hemm perijodu meta l-attur kien għamel gimgħat sħaħ ma jersaq lejn il-post. Il-konvenut qal ukoll li ma kien sar l-ebda ftehim bejniethom fuq ħlas iżda kienu qabdu u bdew jaħdmu filwaqt li huwa kien ħallas għall-materjal kollu.

Xehed illi lejn l-aħħar ta' Mejju 2018 meta l-parti l-kbira tax-xogħol kien lest, l-attur kien talbu għall-ħlas ta' €2,000 u huwa kien ħallsu s-somma ta' €1,750 f'erba' pagamenti u sussegwentement sal-bidu ta' Novembru 2018, ħallsu somma addizzjonali ta' €3,750. Fir-rigward il-pagament tax-xogħol *part-time* tal-attur, il-konvenut qal li dan kien jitħallas kull ġimgħa.

Il-konvenut ikkonferma wkoll li huwa kien ikun imsiefer ta' spiss bejn Jannar u Awwissu 2018 u f'dan il-perijodu kien ta sett ta' ċwievet taż-żewġ stabbilimenti lill-attur għaliex kien jafdah.

Fir-rigward tal-kont Dok. CZ1, il-konvenut ikkonferma li huwa minnu li kien iffirma dan il-kont meta kien ġabulu l-attur fil-ħanut tiegħu għall-ħabta ta' Novembru 2018 u ffirmah għaliex l-attur kien talbu jagħmel dan. Qal li dak il-ħin ma kienx ħares lejn il-prezzijiet indikati fuq il-kont u induna li kien hemm żball fid-data indikata fuq il-karta, 19 ta' Frar 2018, biss wara li kien iffirmah. Il-konvenut ikkonferma wkoll illi huwa pprova jieħu self biex iħallas lill-attur madwar xahar wara li kien iffirma l-kont.

[7] Affidavit 14 ta' Ottubru 2021, u xhieda in kontro-eżami tal-14 ta' Marzu 2022.

Vincent Farrugia xehed[8], in sostanza, illi fil-ħin liberu tiegħu huwa kien imur jgħin lil Keith Carabott f'uħud mix-xogħolijiet li kienu għaddejjin fil-pizzeria tal-konvenut, fejn fost xogħol ieħor huwa kien żebagħ it-taraġ, u kien imur fuq il-post ta' sikwit ħafna. Ikkonferma illi Clint Zammit kien ikun fuq il-post kuljum iżda l-konvenut ukoll kien imur kuljum u kien idum ħafna. Jaf li l-attur għadda d-dawl u għamel xogħolijiet oħra fil-post, fosthom tibjid, filwaqt li l-konvenut kien jagħti daqqa t'id ukoll. Jaf li l-konvenut kien għen iniżżel it-torba u għamel xi xogħol fis-suffett u fid-drenaġġ u kkonferma li dawn ix-xogħolijiet fil-pizzeria damu sejrin madwar xaharejn jew tlieta.

Ikkunsidrat;

Din hija azzjoni għall-ħlas tal-prezz ta' diversi xogħolijiet li ġew eżegwiti mill-attur fuq inkarigu tal-konvenut fil-fond tal-istess konvenut ġewwa l-fond Censu tal-Kafe', Triq Santa Luċija, il-Belt Valletta. L-attur jikkontendi li l-konvenut, minkejja li kien wiegħdu diversi drabi li ser iħallas il-kont tax-xogħol tal-*mano d'opera* tiegħu, fis-somma ta' €9,000, baqa' ma ħallsux.

Il-konvenut ma jiċħadx illi l-attur wettaq xogħolijiet fuq struzzjonijiet tiegħu fil-fond imsemmi, u jsostni li huwa kien dejjem dispost li jħallas lill-attur prezz raġjonevoli għax-xogħol li wettaq, prezz li jieħu in konsiderazzjoni l-fatt li x-xogħol sar bl-għajnuna tiegħu stess kif ukoll ħlasijiet li diġa' saru lill-attur, liema ħlasijiet ma ġewx imnaqqsin mis-somma reklamata mill-attur. Jikkontendi wkoll illi s-somma ta' €9,000 mitluba mill-attur hija eċċessiva anke għaliex il-valur tax-xogħol mitlub huwa ferm ogħla mill-valur fuq is-suq.

Mill-fatti li joħorġu mill-atti u mix-xhieda, jirriżulta li l-appalt ġie eżegwit *in toto* u ma jidhirx li l-konvenut qatt qajjem xi lmenti dwar il-kwalita' tax-xogħolijiet li wettaq l-attur f'dan l-appalt. Huwa ppruvat ukoll li l-attur għarraf lill-konvenut bil-prezz tax-xogħol tiegħu, fis-somma totali ta' €9,000, u kien anke għadda l-kont bil-miktub lill-

[8] Xhieda tal-14 ta' Ottubru 2021 u kontro-eżami tas-26 ta' Settembru 2022.

konvenut. Mhux kontestat illi ma kienx hemm ftehim minn qabel bejn il-partijiet dwar ir-rati u l-prezzijiet li kellhom ikunu applikabbli għax-xogħol imwettaq mill-attur u ma jirriżultax li saret stima preventiva tal-prezz tax-xogħol tal-*mano d'opera* tal-attur. L-attur ikkalkula l-kont tiegħu, li huwa biss tax-xogħol ta' *mano d'opera*, fuq is-sigħat tax-xogħol li kien ħadem fuq l-appalt u applika rata ta' €20 fis-siegħa. Il-materjal kien tħallas kollu mill-konvenut.

Il-Qorti tibda biex tosserva illi l-konvenut ma jiċħadx illi kien tassew hu li bagħat lill-attur il-messaġġi li jidhru fl-iskambju esebit mill-attur (Dok. CZ2) bħala "*Kith San Pawlu*". Hija rat dawn il-messaġġi u rat ukoll l-iskambju ta' messaġġi bejn il-partijiet esebit mill-konvenut[9], u tqis illi dawn jikkonfortaw il-verżjoni tal-attur illi l-konvenut, konsapevoli tal-ammont li huwa kien qed jirreklama bħala ħlas tax-xogħol tal-*mano d'opera* tiegħu, mhux biss kien iwiegħdu konsistentement li ser iħallas il-kont, iżda kien iġiblu ħafna skużi biex idewwem il-pagament, fosthom li huwa msallab u li ser jipprova jsellef il-flus.

Fil-fatt, il-messaġġi esebiti juru illi l-konvenut kien diġa' jaf sa mis-7 ta' Awwissu 2018[10] li l-attur kien qed jitlob is-somma ta' €9,000 għax-xogħol li għamel fil-pizzeria u dan meta l-attur bagħtlu messaġġ bl-ammont fuq talba espressa li għamel il-konvenut permezz ta' messaġġ fit-2 ta' Awwissu 2018. Għalkemm kien jaf il-prezz mitlub, ma jirriżultax li l-konvenut oġġezzjona għall-prezz indikat mill-attur. Għall-kuntrarju, f'messaġġ minnhom, mibgħut fit-18 ta' Novembru 2018, il-konvenut assigura lill-attur li ser iħallsu: "*nispera* [...] *sa diċembru nagħlaq kollox*". Iżda mhux hekk biss, jirriżulta illi fis-6 ta' Diċembru 2018 il-konvenut talab lill-attur jagħmillu "*karta tax-xogħol*" biex ikun jista' jsellef fuqu u jirriżulta wkoll li huwa rċieva mingħand l-attur dan il-kont bil-miktub (Dok. CZ1). Imbagħad, fil-25 ta' Jannar 2019, iktar minn xahar wara li kien irċieva (u ffirma) l-kont b'elenku tal-prezzijiet mitluba mill-attur, il-konvenut wiegħdu li kien ser jagħlaq il-kont "*wara l-festa*". Il-Qorti fehmet illi kien biss wara li huwa rċieva ittra legali mingħand l-avukat tal-attur li

---

[9] Dok. A, fol. 106 u 107.

[10] Vide skambju ta' messaġġi esebit mill-konvenut innifsu, Dok. A.

l-konvenut oġġezzjona għall-kont[11], iżda din l-oġġezzjoni jirriżulta li kienet limitata għall-prezz tax-xogħol tad-drenaġġ fis-somma ta' €2,500.

Dan kollu jikkonvinċi lill-Qorti li l-verżjoni tal-konvenut illi huwa ma kienx wieġeb għall-messaġġ tal-attur tas-7 ta' Awwissu 2018 fejn qallu li qed jitlob €9,000 għax-xogħolijiet, għaliex "*rah esaġerat*", m'hijiex attendibbli. L-esperjenza tal-ħajja tgħallem illi jekk il-konvenut tassew dehrlu li l-prezz ta' €9,000 kien esaġerat, kien jieħu ħsieb jipprova jinnegozja mal-attur prezz iktar raġjonevoli u dan mingħajr dewmien u f'kull każ mingħajr ma jagħti l-impressjoni li qiegħed jaqbel mal-kont. Iżda l-provi juru illi l-konvenut naqas b'mod assolut milli jikkomunika lill-attur il-kontestazzjoni tiegħu dwar il-*quantum* reklamat, meta fiċ-ċirkostanzi ma kien hemm xejn x'iżommu milli jagħmel dan - *multo magis* meta l-attur kien għadu impjegat miegħu bħala wejter fil-bar sa Novembru 2018 u jirrizulta li huwa baqa' jħallsu ta' dan ix-xogħol.

Mhux talli hekk, talli **minflok ma esprima b'xi mod in-nuqqas ta' qbil tiegħu dwar l-ammont mitlub, il-konvenut iffirma l-kont b'sinjal tal-aċċettazzjoni tiegħu u dam xejn inqas minn ħames xhur iwiegħed lill-attur sistematikament li ser iħallas dan il-kont**. Huwa sinjifikanti l-fatt illi l-konvenut ma jiċħadx li huwa kien iffirma l-kont li kien tah l-attur, bil-lista tal-prezzijiet u t-total tal-prezz tax-xogħol, iżda jipprova jiżgiċċa l-aċċettazzjoni li ġġib magħha din il-firma billi allega fid-depożizzjoni tiegħu in kontro-eżami, illi huwa ma kienx ta kas dak il-ħin tal-prezzijiet indikati fuq il-kont. Iżda skuża bħal din m'hi xejn għajr pwerili u tirrażenta l-ikbar stmerrija tal-Qorti, *multo magis* meta l-konvenut minnufih wara, fil-kontro-eżami, xehed hekk: "*... kont għidt lil Clint għidtlu tini ċans għax bħalissa ma nistax inħallas il-kumplament għax inti – għax jien xorta xtaqt inħallas lil Clint ċertu flus jiena imma mhux dak l-ammont kollu.*"

---

[11] Ara messaġġ a folio 34, 6 ta' Marzu 2019, u messaġġ a folio 37 (parti minn Dok. CZ2), flimkien mal-ittra responsiva tal-konvenut, 8 ta' April 2019 (Dok. C), fol 109. Ara wkoll xhieda Dr. Albert Zerafa 14 ta' Ottubru 2021.

Il-Qorti ma temminx lanqas illi l-ħlasijiet li rċieva l-attur bejn Lulju u Ottubru 2018, indikat fil-lista Dok. CZ3, kienu ħlasijiet akkont tal-kont tax-xogħol tal-appalt tal-pizzeria, għaliex huwa ppruvat illi dak iż-żmien l-appalt kien tlesta kollu u in segwitu għal dan, l-attur baqa' jaħdem regolarment fil-bar tal-konvenut, sa Novembru 2018. Barra minn hekk, il-konvenut naqas milli juri illi huwa kien ħallas lill-attur separatament għax-xogħol *part-time* fil-bar matul dan il-perijodu.

Diversament iżda, il-pagament jirriżulta illi ġie mħallas lill-attur għall-ħabta ta' Ġunju 2018, fis-somma ta' €1,750. Fil-waqt li l-attur jaqbel li huwa kien irċieva dan il-pagament mingħand il-konvenut, jeskludi li dan kien pagament akkont tax-xogħolijiet appaltati. Min-naħa tiegħu, il-konvenut jisħaq illi l-attur kien talbu jagħtih elfejn Euro akkont tal-appalt peress li x-xogħol kien wasal fl-aħħar u fil-fatt kien ħallsu €1,750[12]. Dan il-pagament jidher fl-iskambju tal-messaġġi esebiti mill-attur innifsu, fejn fis-7 ta' Jannar 2019, il-konvenut kien diġa' issenjala illi lill-attur illi f'Ġunju 2018 huwa kien ħallsu s-somma ta' €1,750 iżda din ma ġietx imniżżla.

Hawnhekk, il-Qorti tqis li l-attur ma kienx konvinċenti meta xehed illi dan il-ħlas fis-somma ta' €1,750 kien jirrappreżenta x-xogħol li ħadem *part-time* bħala wejter fl-istabbiliment San Paolo Naufragio[13]. Mill-provi jirriżulta li dan il-pagament ġie mitlub mill-attur innifsu f'Ġunju 2018[14] meta kien appena tlesta l-appalt u fil-fatt, kif ġie eskluż mill-attur innifsu, matul id-diversi xhur li kien qed jeżegwixxi l-appalt fil-pizzeria, huwa ma kienx qed jaħdem ukoll ix-xogħol *part-time* mal-konvenut, talanqas mhux fuq bażi regolari. Hemm ukoll qbil bejn il-partijiet li ġeneralment, il-konvenut kien iħallas il-paga tal-impjegati kull ġimgħa jew kull ġimagħtejn. F'dan il-kwadru ta' fatti, il-Qorti ssibha ferm diffiċli temmen illi s-somma ta' €1,750 kienet dovuta lill-attur bħala paga għax-xogħol *part-time*, anke għaliex m'huwiex verosimili li l-attur akkumula fuq ġimgħa jew ġimagħtejn, arretrati ta' paga bir-rata ta' €5 fis-siegħa għal xogħol *part-time*, fis-somma ta' €1,750. Għaldaqstant, il-Qorti tqis li hawnhekk hija l-verżjoni tal-konvenut li għandha tingħata affidabbilita' u li s-somma ta' €1,750

---

[12] Kontro-eżami tal-konvenut, 14 ta' Marzu 2022, fol. 142.

[13] Ara kontro-eżami tal-attur, 4 ta' Novembru 2020, fol. 73 u 74.

[14] Ara sms fol. 36, parti minn Dok. CZ2, u

imħallas lill-attur f'Ġunju 2018, kien jirrappreżenta tassew pagament akkont tal-appalt. Dan ifisser illi s-somma ta' €1,750 għandha tiġi mnaqqsa mill-ammont li jiġi stabbilit li huwa dovut lill-attur għall-appalt, anke billi ma jirriżultax illi fil-kont Dok. CZ1, ġie indikat li saru xi pagamenti akkont.

Ikkunsidrat;

Hemm qbil illi minkejja li l-kont Dok. CZ1 huwa datat 19 ta' Frar 2018, dan ingħata lill-konvenut diversi xhur wara li tlestew ix-xogħolijiet fil-pizzeria. Fil-fatt, filwaqt li l-attur xehed illi Dok. CZ1 jirrappreżenta l-kont finali tax-xogħolijet li kienu diġa' tlestew u mhuwiex stima, minkejja li l-intestatura « *Quotation of Works* », il-konvenut stess afferma illi huwa kien talab dan il-kont mingħand l-attur għall-ħabta ta' Novembru 2018 « *biex inġib loan biex inħallasha lil Clint* ». Minn dan il-Qorti fehmet illi għalkemm id-dokument huwa effettivament il-kont finali, ġie redatt f'għamla ta' stima preventiva b'data li tirrifletti approssivament id-data meta l-attur beda jaħdem l-appalt[15].

Kif inhu risaput, il-prinċipji bażilari tal-ligi kontrattwali jesiġu illi l-ħlas għax-xogħol li jifforma l-oġġett tal-appalt għandu jkun kif kien miftiehem bejn il-partijiet fil-ftehim tal-appalt innifsu, iżda f'dan il-kaz hemm qbil li l-partijiet ma kienux innegozjaw jew ftiehmu fuq rati u prezzijiet speċifiċi li kellhom jiġu applikati għax-xoghol eżegwit mill-attur u ma kienx ntalbet jew ingħatat xi stima preventiva tax-xogħolijiet meħtieġa. Ma kien hemm l-ebda ftehim lanqas illi x-xogħol effettivament eżegwit mill-attur jiġi stmat qabel isir il-ħlas.

Fin-nuqqas ta' ftehim *a priori* dwar il-prezzijiet jew rati applikabbli għall-appalt, il-Qorti taqbel illi jekk il-kommittent jidhirlu li l-prezz mitlub mill-appaltant għax-xogħol eżegwit, huma eċċessivi, jista' jesiġi li jsir aġġustament biex dawn ikunu in linea mar-rati li huma "*fair and reasonable*" u li jitħallsu fuq is-suq għax-xoghol jew materjal fiż-żmien tal-eżekuzzjoni tal-appalt. Fil-fatt, fil-każ in diżamina, il-konvenut

[15] In kontro-eżami l-attur xehed li beda x-xogħolijiet wara l-festa ta' San Pawl fi Frar 2018.

ressaq prova permezz ta' perizja teknika magħmula mill-Perit ġudizzjarju AIC Valerio Schembri, illi l-valur tal-*mano d'opera* tax-xogħolijiet kollha elenkati fil-kont maħruġ mill-attur, għandu jiġi stmat fil-prezz komplessiv ta' €4,830 eskluż il-VAT[16].

Iżda f'dan il-każ, kif diġa' ngħad, jirriżulta illi kien hemm ftehim dwar il-prezz li kellu jitħallas lill-attur għaliex il-konvenut aċċetta l-kont maħruġ mill-attur għal dan l-appalt fis-somma ta' €9,000 u dan meta, kif ammess minnu stess, huwa ffirma l-kont li kien fih mhux biss elenku tax-xogħolijiet b'indikazzjoni tal-prezz ta' kull *item*, iżda wkoll il-prezz totali fl-imsemmija somma ta' €9,000. **Għall-Qorti, il-firma tal-konvenut fuq dan il-kont meta evidentement kien diġa' konsapevoli li l-attur kien qed jitlob il-prezz ta' €9,000 għall-appalt, ifisser li huwa ssenjala l-approvazzjoni u l-aċċettazzjoni tiegħu tal-prezz reklamat mill-attur, bla ebda riżerva kwalsiasi, nonostante li dawn setgħu kienu aktar għoljin mill-prezzijiet li jiħallsu fuq is-suq. Aċċettazzjoni li ġiet ukoll riaffermata diversi drabi bir-rassigurazzjoni tal-istess konvenut li kien ser iħallas l-ammont reklamat bit-tnaqqis mitlub rappreżentanti l-ħlas akkont fis-somma ta' €1,750**.

F'dan il-kwadru ta' fatti l-Qorti tirravviża konvenzjoni espressa bejn il-partijiet għall-ħlas tax-xogħolijiet appaltati fil-prezz ta' €9,000 eskluż VAT. Dan ifisser li hawnhekk m'għandniex każ fejn m'hemmx ftehim bejn il-partijiet fuq rati u prezzijiet applikabbli għall-appalt: għalkemm huwa minnu li ma sarx ftehim qabel l-eżekuzzjoni tal-appalt, dan il-qbil intlaħaq in segwitu għat-tlestija tal-appalt permezz tal-aċċettazzjoni espressa tal-kommittent li jħallas il-prezz mitlub mill-appaltant. Il-Qorti ma tistax ma tosservax illi l-konvenut mhux biss wiegħed diversi drabi li ser iħallas il-prezz mitlub mill-attur iżda kellu wkoll kull opportunita' jqabbad perit jew persuna teknika oħra biex jagħmel stima tax-xogħolijiet eżegwiti mill-attur qabel l-attur għadda biex jikkwantifika huwa stess il-prezz tax-xogħolijiet u jitlob għall-ħlas ta' din is-somma kwantifikata. Seta' wkoll il-konvenut jirrifjuta li jiffirma l-kont li ppreżentalu l-attur jew jirriżerva li jiffirmah wara li jikseb stima mingħand persuna teknika. Iżda dan m'għamlux u mkien ma ġie allegat li l-konvenut kien imġiegħel jew

[16] Relazzjoni ppreżentata 1 ta' Frar 2022.

mhedded li jiffirma dan il-kont jew li kien fi żball dwar il-kontenut tiegħu. Fil-fatt, il-Qorti ma taqbilx illi l-ilment tal-konvenut kien li ma kienx ħares lejn il-prezzijiet meta ffirma l-kont, jista' jitqies li huwa żball skużabbli li jista' jinvalida l-ftehim u m'għandhiex dubju – għaliex dan jirriżulta ammess mill-konvenut fix-xhieda tiegħu in kontro-eżami - li huwa kien pjenament konxju tal-fatt li kien qed jiffirma l-aċċettazzjoni tiegħu tal-kont tal-attur meta kien diġa' jaf il-prezz li kien qed jintalab mill-attur. Fil-fatt, kif juru l-messaġġ esebiti, l-attur talab li jitħallas is-somma ta' €9,000 fis-7 ta' Awwissu 2018, wara li l-konvenut kien talbu biex jagħmillu l-kont, filwaqt li mbagħad għaddielu l-kont bil-miktub għall-ħabta ta' Novembru jew Diċembru 2018.

Stabbilit li hemm konvenzjoni bejn l-attur u l-konvenut, din għandha tiġi osservata għaliex din hija l-espressjoni manifesta tal-volonta` tal-partijiet: min-naħa l-waħda l-volonta' tal-attur li jitħallas il-prezz ta' €9,000 u min-naħa l-oħra l-volonta' tal-konvenut li japprova dan il-prezz. Kif inhuwa ritenut b'mod paċifiku fil-ġurisprudenza in materja, il-prinċipju fondamentali u regolamentari fil-liġi tal-kuntratti:-

"*jibqa' dejjem dak li l-vinkolu kontrattwali għandu jiġi rispettat u li hi l-volontà tal-kontraenti kif espressa fil-konvenzjoni li kellha tipprevali u trid tiġi osservata. Pacta sunt servanda.*"[17]

Kif ġie ritenut ukoll mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-sentenza taghha fl-ismijiet **Francis Paris et vs Maltacom plc**[18]:-

"*Dan hu konformi mal-principju li darba bejn il-partijiet hemm ftehim li jirregola r-relazzjonijiet ta' bejniethom,* ***hu prezunt li qabel ma iffirmaw dak il-ftehim qiesu c-cirkustanzi tal-kaz u l-interessi taghhom, u allura darba iffirmaw il-kuntratt, huwa dak il-kuntratt li jissanzjona r-relazzjonijiet ta' bejn il-kontendenti, u mhux xi***

[17] Qorti tal-Appell - 5 ta' Ottubru, 1998 – Gloria mart Jonathan Beacom et vs L-Arkitett u Inġinier Ċivili Anthony Spiteri Staines.
[18] Deciza 7 ta' Ottubru 2004.

principju iehor, ancorche' bazat fuq l-ekwita'. Il-principju tar-rispett ghal volonta' tal-partijiet huwa wiehed fondamentali u dak li ftehmu fuqu il-partijiet ghandu "forza ta' ligi" ghalihom *(artikolu 992 tal-Kodici Civili), u l-Qorti m'ghandhiex tuza d-diskrezzjoni taghha biex tissostitwixxi ghal dak li ftehmu l-partijiet il-volonta' taghha.*" (emfasi ta' din il-Qorti)

Il-Qorti tistenna illi l-partijiet iniżżlu bil-miktub il-pattijiet kollha relevanti li setgħu ġew negozjati bejniethom: fil-fatt, hi presunzjoni "*loġika u ġuridika*"[19] li meta l-partijiet jkunu ftiehmu li jinkorporaw ftehim ta' bejniethom f'kitba, huma jkunu niżżlu bil-kitba fl-iskrittura relattiva dak kollu li jkunu ftiehmu fuqu. Għalhekk, fin-nuqqas ta' stipolazzjoni espressa fil-kont illi l-prezzijiet huma soġġetti għal reviżjoni jew aġġustament wara li jiġu approvati minn perit jew wara li jsir xi xorta ta' eżerċizzju ieħor, ma tistax taqbel illi l-prezzijiet approvati espressament mill-konvenut, jiġu varjati jew imnaqqsa anke jekk stima indipendenti tar-rati applikati mill-attur turi li dawn huma eċċessivi.

Kif diġa' ngħad u f'kull każ, il-konvenut, minkejja li allega li mill-ewwel kien dehrlu li l-prezz ta' €9,000 kien eċċessiv, naqas b'mod assolut li jissalvagwardja l-pożizzjoni tiegħu billi almenu jindika n-nuqqas ta' qbil tiegħu. Għall-kuntrarju, iffirma l-kont. Lanqas kiseb stima professjonali tar-rata tal-*mano d'opera* tax-xogħol effettivament eżegwit. Għalhekk, l-istima li huwa kiseb permezz tal-perizja teknika f'din il-kawza, in segwitu għas-senjalazzjoni tal-qbil tiegħu tal-prezz mitlub mill-attur, manifestat bil-firma tiegħu appena taħt it-total tal-prezz indikat u riaffermata diversi drabi f'messaġġi bil-miktub, ma tista' tkun ta' ebda fejda għalih. Il-konvenut huwa marbut bl-aċċettazzjoni tiegħu tal-prezz mitlub mill-attur.

Fis-sentenza taghha fl-ismijiet **Clive Simpson noe vs John Saliba noe**[20], il-Prim'Awla tal-Qorti Civili qalet hekk in propositu:-

[19] **Aquilina noe vs Portelli**, deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fl-4 ta' Ottubru 2005.
[20] Deciza fit-22 ta' Gunju 2004.

"*... huwa prinċipju ta' dritt li meta ftehim jiġi redatt bil-miktub, il-kontenut tal-istess ftehim għandu joħroġ mill-istess kitba, inatteż id-diskussjonijiet u kif dawn żvolgew.* ***Hu preżunt li dak li l-partijiet ikunu ftiehmu fuqu, jkun ġie mniżżel fil-kitba, u dak li jkun diskuss iżda ma jirriżultax mill-kitba, jitqies jew li ma sarx qbil fuqu jew li ġie rinunzjat*** *(ara* **Frendo vs. Caruana**, *deċiża mill-Onorabbli Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fit-28 ta' Jannar, 1999). Kwindi, fejn il-kitba hi ċara, dak li kien miftiehem għandu joħroġ mill-istess kitba u mhux minn dak li seta' kellhom f'moħħhom il-partijiet (ara* **Brincat vs. Saliba**, *deċiża mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fl-14 ta' Novembru 1983).*" (emfasi ta' din il-Qorti)

B'applikazzjoni tal-insenjament fuq ċitat, il-Qorti tqis illi l-prezzijiet applikati mill-attur fil-kont tiegħu ġew approvati mill-konvenut bla riżerva u konsegwentement, il-konvenut huwa obbligat għall-ħlas ta' dak il-prezz.

Ikkunsidrat;

Il-Qorti fehmet illi x-xogħolijiet elenkati fil-kont Dok. CZ1 jirrappreżentaw ix-xogħolijiet kollha li twettqu f'dan l-appalt u wara li fliet ix-xhieda, fehmet ukoll illi dawn ix-xogħolijiet twettqu mill-attur fuq medda ta' ċirka erba' xhur bejn Frar u Ġunju 2018 fejn b'mod ġenerali, kien jaħdem ġurnata sħiħa fuq is-sit ċirka sitt darbiet fil-ġimgħa. Fehmet ukoll illi x-xogħol ta' *mano d'opera* ta' Christopher Ellul, li kien ġie mqabbad jgħin fl-eżekuzzjoni ta' dan l-appalt, huwa wkoll kompriż fil-kont Dok. CZ1.

Fir-rigward tas-sehem tal-konvenut Keith Carabott fit-twettiq tax-xogħolijiet in diżamina, mill-kumpless tax-xhieda jirriżulta illi l-involviment tiegħu kien ristrett għal assistenza fuq bażi mhux daqstant regolari. Għalkemm bħala l-kommittent u sid il-post, il-Qorti fehmet li huwa kellu interess li jkun preżenti fuq il-post biex jagħti daqqa t'id, ma taqbilx li huwa ppruvat li l-konvenut kien eżegwixxa x-xogħolijiet huwa stess bl-għajnuna tal-attur, kif ipprova jagħti l-impressjoni fl-Affidavit tiegħu. Il-Qorti ma taqbilx li l-attur kien imqabbad biss bħala *helper* fuq dan l-appalt anke

għaliex il-konvenut naqas milli juri min allura kien l-appaltant prinċipali u l-Qorti teskludi li seta' kien hu meta evidentement kien imexxi ħanut ieħor u ta' spiss kien ikun imsiefer fiż-żmien tal-eżekuzzjoni tal-appalt. Fil-fatt, mhux kontestat illi fiż-żmien tal-eżekuzzjoni tal-appalt l-attur ma kienx baqa' jaħdem *part-time* fil-ħanut l-ieħor tal-konvenut u l-istess konvenut naqas milli juri li kellu impjegati oħra li kienu jmexxu l-istabbiliment minfloku matul dan il-perijodu.

Ix-xhieda ta' Vincent Farrugia, xhud prodott mill-konvenut innifsu - li kien ferm evażiv fuq il-pedana u evidentement jagħmel ħiltu biex jiffavorixxi lill-konvenut - ma tagħmel xejn biex jikkonforta l-allegazzjoni tal-konvenut li l-attur kien biss *helper* u fi kwalsiasi każ huwa afferma, fl-aħħar mill-aħħar, illi kien l-attur li għamel ix-xogħol tad-dawl u ilma u bosta mill-items elenkati fil-kont Dok. CZ[21] filwaqt li l-konvenut "*kien ikun hemmhekk jagħti daqqa t'id*"[22]. Fil-fatt, Vincent Farrugia seta' jikkonferma biss li l-konvenut kien għen iniżżel it-torba u li għamel xi xogħol fuq id-drenaġġ, is-suffett u xi tibjid.

Għaldaqstant, il-Qorti ma taqbilx li għandu jkun hemm xi tnaqqis ulterjuri mill-prezz tax-xogħolijiet eżegwiti f'dan l-appalt minħabba l-intervent ta' terzi persuni, anke għaliex il-konvenut imkien ma allega li kien hu stess li qabbad lil Christopher Ellul fuq dan l-appalt u baqa' ma kkontestax il-verżjoni tal-istess Christopher Ellul illi huwa kien qallu biex jitħallas mingħand l-attur. Konsegwentement, ir-raba' eċċezzjon qed tiġi respinta.

Għaldaqstant, il-Qorti tqis li l-attur għandu dritt għall-ħlas tas-somma ta' €9,000 minn liema somma għandu jiġi mnaqqas il-pagament akkont li sar f'Ġunju 2018 fis-somma ta' €1,750, li jfisser li l-bilanċ dovut mill-konvenut fuq dan l-appalt huwa ta' €7,250.

Ikkunsidrat ulterjorment;

---

[21] Għalkemm jista' jkun minnu li kien Vincent Farrugia li żebagħ it-taraġ kollu tal-istabbiliment, ma jirriżultax li dan l-item jinsab fost l-items kompriżi fil-kont Dok. CZ1

[22] Xhieda ta' Vincent Farrugia, 14 ta' Ottubru 2021, fol. 114.

Illi għalkemm l-ittra uffiċjali tal-1 ta' April 2019, imsemmija fir-Rikors promotur bħala interpellazzjoni li saret lill-konvenut għall-ħlas, baqgħet ma ġietx esebita, l-eżistenza tagħha u l-fatt li ġiet notifikata lill-konvenut huwa rikonoxxut u affermat mill-konvenut innifsu fl-Affidavit tiegħu kif ukoll mill-abbli avukat tiegħu, li kkonferma fix-xhieda tiegħu qal li huwa kien bagħat l-ittra responsiva li tinsab esebita fl-atti Dok. C. Ittra li tagħmel referenza għall-ittra uffiċjali spedita fl-1 ta' April 2019 b'interpellazzjoni għall-ħlas ta' somma li ġiet deskritta fl-istess risposta, bħala "*eċċessiva*". Għaldaqstant, taqbel li l-imgħaxijiet fuq is-somma dovuta lill-attur għandhom jibdew jiddekorru mill-interpellazzjoni ġudizzjarja li saret fl-1 ta' April 2019.

Għal dawn il-motivi, taqta' u tiddeċiedi li filwaqt li tilqa' t-tieni eċċezzjoni tal-konvenut fir-Risposta tiegħu u tiċħad il-bqija tal-eċċezzjonijiet safejn mhumiex kompatibbli ma' dak hawn deċiż, tilqa' limitatament it-talba ta' CLINT ZAMMIT u tikkundanna lill-konvenut KEITH CARABOTT sabiex iħallas lill-istess attur is-somma ta' sebat elef mitejn u ħamsin Euro (€7,250), bl-imgħax mill-1 ta' April 2019, id-data tal-interpellazzjoni ġudizzjarja u bl-ispejjeż kif mitluba, li għandhom ukoll jitħallsu mill-konvenut.

DR. RACHEL MONTEBELLO
MAĠISTRAT.